

Asia: VN/884/2021

**Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain, kaivoslain ja ydinenergiain muuttamisesta**

**Lausunnonantajan lausunto**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

EK kiittää Työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (kemikaaliturvallisuuslaki), kaivoslain ja ydinenergiain muuttamisesta. Lausuntomme koskee ainoastaan kemikaaliturvallisuuslakiin ehdotettua muutosta valitusoikeuksien laajentamisesta. Esityksen mukaan Tukesin lupapäätöksistä saisi jatkossa valittaa asianosaisten lisäksi sellaiset rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, joiden tarkoituksena on kyseistä päätöstä koskevan toiminnan sijaintialueen luonnon-, ympäristön- tai terveydensuojelun edistäminen sekä päätöstä koskevan toiminnan sijaintialueen kunta.

Esityksen mukaan ehdotetut muutokset olisivat tarpeen Euroopan komissiolta Suomelle tulleiden virallisten huomautusten takia, koskien puutteita direktiivin 2011/92/EU (YVA-direktiivi) ja direktiivin 2012/18/EU (Seveso III-direktiivi) toimeenpanossa. Komission antamat muistutukset ovat salassa pidettäviä, mistä syystä emme voi arvioida muistutusten tarkkaa sisältöä. Näkemyksemme on, ettei Suomen tulisi ilman tarkempaa harkintaa tehdä sellaisia muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön, joita komissio ei ole suoraan vaatinut.

Pidämme laajaa valitusoikeutettujen piiriä hyväksyttävänä ja kannatamme sitä, että mm. kansalaisjärjestöillä, ja eri viranomaisillakin tarpeen mukaan, on valitusoikeudet ympäristön tilaan vaikuttavissa hankkeista. Nyt ehdotetun osalta pidämme kuitenkin erityisen haitallisena esityksen vaikutuksia kemikaaliturvallisuuslain mukaisten lupamenettelyjen sujuvuuteen ja siten investointien käsittelyn joutisuuteen.

Myös ministeriö itse on arvioinut ehdotuksen lisäävän lupapäätöksiin kohdistuvia valituksia, eli käytännössä esitys aiheuttaa lisätyötä toiminnanharjoittajille, lupaviranomaiselle ja tuomioistuomille sekä merkittävää lupamenettelyn pitkittymistä ja epävarmuutta lukuisten toimialojen yrityksille.

Tukesin lupapäätökset (kemikaalien varastointi ja käyttö) liittyvät erityisen usein eri teollisuustoimijoiden laajaan lupavalikkoon, jossa järjestöille ja kunnilla on jo nyt laajat valitusoikeudet. Tosiasiassa hankkeen toteuttajan kannalta esityksessä on kyse siitä, että yksittäisessä hankkeessa valitusmahdollisuuksia tulee entisestään lisää. Asiassa on otettava huomioon, että ympäristöministeriö esittää samassa yhteydessä muutettavaksi myös maankäyttö- ja rakennuslakia. Sen mukaan YVA-arvioitavan hankkeen rakennusluvastakin tulisi jatkossa vastaavalla tavalla itsenäinen valitusoikeus kansalaisjärjestöille, vaikka niillä on samassa hankkeessa laajat valitusoikeudet esim. kaavapäätöksistä ja ympäristö- ja vesitalousluvista. Näistäkin kustakin erikseen.

Nyt esitetty lakiehdotus vie mielestämme kehitystä vastakkaiseen suuntaan verrattuna aiempiin sujuvoittamispyrkimyksiin ja säädöksiin, kuten laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta (ns. yhden luukun laki). Yrityksille aiheutuvien negatiivisten vaikutusten takia emme voi kannattaa valitusoikeuden laajentamista esitetyllä tavalla. Näkisimme sen sijaan, että ministeriöiden tulisi pikaisesti lähteä yhteistyössä kehittämään yhden luukun lakia niin, että yksittäisestä hankkeesta voitaisiin eri näkökulmat huomioon ottaen valittaa vain kerran. Ennen tällaisen mallin kehittämistä, valitusoikeuksia ei tule lisätä.

Vuorio Petri  
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Räsänen Satu  
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Yrittäjyys- ja elinkeinopolitiikka